

Jean Rondeau — *Variacions Goldberg*

Palau Bach

Dijous, 28 d'abril de 2022 – 20 h

Petit Palau

Concert Extraordinari

Amb el suport de:

Membre de:

Programa

Jean Rondeau, clavecí

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Variacions Goldberg

Ària

Variació 1, a 1 manual

Variació 2, a 1 manual

Variació 3, Canone all'Unisono a 1 manual

Variació 4, a 1 manual

Variació 5, a 1 o 2 manuals

Variació 6, Canone alla Seconda a 1 manual

Variació 7, al tempo di Giga a 1 o 2 manuals

Variació 8, a 2 manuals

Variació 9, Canone alla Terza a 1 manual

Variació 10, Fughetta a 1 manual

Variació 11, a 2 manuals

Variació 12, Canone alla Quarta

Variació 13, a 2 manuals

Variació 14, a 2 manuals

Variació 15, Canone alla Quinta a 1 manual. Andante

Variació 16, a 1 manual. Ouverture

Variació 17, a 2 manuals

Variació 18, Canone alla Sesta a 1 manual

Variació 19, a 1 manual

Variació 20, a 2 manuals

Variació 21, Canone alla Settima

Variació 22, a 1 manual. Alla breve

Variació 23, a 2 manuals

Variació 24, Canone all'Ottava a 1 manual

Variació 25, a 2 manuals. Adagio

Variació 26, a 2 manuals

Variació 27, Canone alla Nona a 2 manuals

Variació 28, a 2 manuals

Variació 29, a 1 o 2 manuals

Variació 30, a 1 manual. Quodlibet

Ària da capo e Fine

Durada aproximada del concert: 90 minuts, sense pausa.

#clàssics #nousreferets #popular

Poema

El centre de la pedra

Vindràs. Des d'on?
Preludi. De què?
Eludeixo. Per què?

És espessa
la mirada cega.
És imprecís
el diagnòstic
d'allò invisible.

Cremaré la variació
de les constants cardíques.

El buit
entre batecs
ens unirà.

Anna Gual

L'enigma del microbi - Ameba (2020)

Palau de la Música Catalana

Celebrem la vida!

Integral de Simfonies de Brahms
Orquestra Simfònica
de la Ràdio Sueca & Harding

Jakub Józef Orliński
& Il Pomo d'Oro

Desandre, Jupiter & Dunford

Schütz, Schein i Bach
English Baroque Soloists,
Monteverdi Choir & Gardiner

Arcadi Voldos

Passió segons sant Joan de Bach
Orquestra Barroca Catalana
& Cor de Cambra del Palau

Missa de Glòria de Puccini
Orfeó Català, Orquestra
Filharmònica de Luxemburg
& Gimeno

Philharmonia Orchestra
& Rouvali

Bach & forward
Juan de la Rubia, Marco
Mezquida & Alba G. Corral

Max Richter

Cosmos Quartet

Més informació i
venda d'entrades a
www.palaumusica.cat

Amb la col·laboració de:

Comentari

Sempre iguals, sempre diferents

Cada nova visita de les *Variacions Goldberg* de Bach al Palau de la Música Catalana és un petit gran esdeveniment. La partitura de Bach se'ns torna a fer viva, i cada intèrpret ens en revela matisos que ens havien passat desapercebuts. A més, nosaltres sempre som persones diferents cada cop que ens hi retrobem: anant bé, som més vells i més savis en cada ocasió. Pel Palau han passat les *Goldberg* de Koroliov, Benjamin Alard, Lars Vogt, Lang Lang i de Zhu Xiao-Mei, per esmentar tot just algunes de les més recents. Sempre la mateixa partitura, sempre caràcters diferents.

Avui les retrobem en la versió per a clavicèmbal, de bracet d'un dels joves talents de l'instrument, Jean Rondeau. Actualment, i més enllà de gustos i dèries personals, la convivència entre versions per a piano i versions per a clavicèmbal és perfectament natural. Cada instrument aporta unes sonoritats i unes maneres diferents. No tenim per què escollir entre les versions de Gould i la de Leonhardt, si podem gaudir del millor de cadascuna. Ara bé, a començament del segle XX l'ús d'un instrument o l'altre va ser objecte d'un intens i fructífer debat que van protagonitzar la clavecinista Wanda Landowska i el pianista Joaquim Nin.

La intèrpret polonesa va visitar assíduament Barcelona a partir del 1906, i l'any 1912 Nin no se'n va poder estar de dedicar-li unes dures crítiques des de les planes de la «Revista Musical Catalana». La polèmica ha estat ben documentada per estudioses com Liz Mary Díaz Pérez de Alejo i, més recentment, Sonia González Delgado (entre d'altres, en un interessant volum sobre Santiago Kastner publicat a Reichenberger).

Nin considerava que no tenia sentit entestar-se a recuperar el clavicèmbal com a instrument per interpretar la música barroca. Entre els seus arguments, un dels més recurrents era que el piano era l'evolució natural del clavicèmbal –un instrument *superior*, per tant– i que justament per això els propis clavicembalistes van ser els primers a abandonar la vella andròmina per passar-se al flamant pianoforte: “*Eren els clavicembalistes els que feien triomfar la causa del piano, cansats dels innombrables defectes del clavicèmbal i, sobre tot, de la seva famosa inexpressivitat; cansats de la desesperadora monotonia dels seus efectes, de la insensibilitat del teclat, de la sonoritat agra que tenia*”. Com a exemple, esmenta els propis fills de Bach, que van destacar en la defensa del nou instrument. Per tot plegat, Nin augurava a la “moda” del clavicèmbal en particular i a la interpretació amb instruments històrics en general un recorregut molt curt.

Però, vet aquí: més d'un segle després ens apleguem per tornar a escoltar les *Variacions Goldberg*, aquest cop amb clavicèmbal, perquè la seva sonoritat ens captiva. No era una moda passatgera. El temps va donar la raó a Landowska. El so del clavicèmbal no és ni millor ni pitjor que el del piano. Simplement, ens permet escoltar aquestes obres d'una manera diferent i complementària.

Sempre iguals, i sempre diferents. Com l'estructura harmònica que basteix l'obra: és sobre aquesta estructura que Bach construeix les seves *Variacions*, i no sobre la melodia. D'aquí ve que, al contrari del que passa amb la majoria de variacions, l'“Ària” inicial no sigui fàcilment reconoscible fins que la retrobem al final, precedida per una filigrana molt pròpia de Bach: el *quodlibet* que uneix dues cançons d'arrel popular, sempre respectant l'estructura harmònica preestablerta. Com una picada d'ullet, les cançons diuen alguna cosa així com: “T’he buscat durant molt de temps” i “El naps i les cols me n’han allunyat”. Entremig, un veritable festival de danses, de cànons i de passatges virtuosístics que ens mantenen atents en tot moment. Una obra mestra que, segons la llegenda, va ser creada per apaivagar l'insomni d'un noble i que, a la pràctica, ha fet perdre el son a intèrprets i oients des de fa segles.

Pep Gorgori, musicòleg i periodista

Biografia

Jean Rondeau, clavecí

Va estudiar clavicèmbal amb Blandine Verlet al Conservatoire National Supérieur de Musique de París, que va ampliar en continu, orgue, piano, jazz i improvisació, i direcció. Va completar la seva formació musical a la Guildhall School of Music and Drama de Londres. El 2012 es va convertir en un dels intèrprets més joves a guanyar el primer premi del Concurs Internacional de Clavecí de Bruges (MAfestival 2012), als 21 anys.

Descrit com *“un dels intèrprets més naturals que es pot escoltar en un escenari de música clàssica”* pel «Washington Post», Jean Rondeau és un veritable ambaixador mundial del seu instrument. El seu talent excepcional i l'enfocament innovador del repertori del teclat han estat aclamats per la crítica, cosa que el converteix en un dels principals clavecinistes actuals.

Després d'un any que va veure el seu debut amb l'Orchestre de Paris interpretant el *Concerto champêtre* de Poulenc, la temporada 2021-22 de Rondeau inclou concerts amb l'Orchestre de Chambre de Ginebra, una gira amb la Freiburger Barockorchester i una altra amb la Kammerorchester de Basilea sobre C. Ph. E. Bach amb Rondeau dirigint des del clavicèmbal. En l'àmbit de la música de cambra, Rondeau comparteix escenari amb Nicolas Altstaedt a la Staatsoper de Berlín i es retroba amb els seus companys cofundadors del Nevermind Quartet per enregistrar projectes i oferir actuacions a Madrid, Dortmund i La Chaux-de-Fonds (Suïssa). També es reunirà amb el seu estret col·laborador Thomas Dunford després de les recents actuacions al Festival de Música Antiga d'Estocolm, Festival Concentus Moraviae, Festival de Guitarra de Ribeira Sacra, Festival Haapsalu i Festival Hindsgavl l'estiu passat. Un aspecte destacat durant tot l'any és la gira de Rondeau per les principals sales europees interpretant les *Variacions Goldberg* de Bach, un projecte llargament preparat, en què també destaca la sostenibilitat mitjançant un "itinerari verd" que compleixi els seus compromisos mediambientals, amb visites a la Filharmònica de Berlín, Oper de Frankfurt, Concertgebouw d'Amsterdam, Acadèmia Liszt de Budapest, Victoria Hall de Ginebra, Philharmonie de París i Wigmore Hall de Londres. Rondeau també actuarà a la Salle de la Musique de La Chaux-de-Fonds en una sèrie de sis concerts "retrats d'artista", juntament amb una residència conjunta amb l'Orchestre de Chambre de Ginebra.

Rondeau és artista exclusiu d'Erato, segell amb el qual ha enregirat diversos àlbums de música antiga. El seu darrer àlbum en solitari, *Melancholy Grace* (2021), va ser aclamat com a "commovedor [...] variat, meravellós" pel «New York Times» i "sublim" per «Le Devoir». L'àlbum anterior, *Barricades* (2020), amb la col·laboració de Thomas Dunford, va obtenir un gran reconeixement de la crítica, com el de la *Sonata Scarlatti* del 2019, que va guanyar el Diapason d'Or de l'Année. Entre les publicacions anteriors destaquen el seu àlbum de debut, *Imagine* (2015), que va rebre el Choc de Classica i el reconeixement de l'Académie Charles Cros; *Vertigo* (2016, que va merèixer el Diapason d'Or), en què ret homenatge a dos compositors barrocs de la seva França natal: Jean-Philippe Rameau i Joseph-Nicolas-Pantrache Royer, i *Dynastie* (2017), que explora els concerts per a teclat de Johann Sebastian Bach i dels seus fills Wilhelm Friedemann, Carl Philipp Emanuel i Johann Christian.

La nova música també és important per a Jean Rondeau. El 2018 va tocar l'estrena mundial (encàrrec de la BBC) de *Furakèla*, per a clavecí sol, d'Eve Risser als BBC Proms, després d'haver compost la seva primera banda sonora original dos anys abans per a *Paula* de Christian Schwochow, que es va estrenar al Festival de Cinema de Locarno del 2016.

A més dels seus compromisos com a solista, recitalista i director, Rondeau també imparteix classes magistrals per tot el món, des de l'Acadèmia de Gstaad fins a la Universitat de Hong Kong.

També et pot interessar...

Palau Fronteres

Dimarts, 14.06.22 - 22 h

Sala de Concerts

Juan de la Rubia i Marco Mezquida, teclats

Alba G. Corral, artista visual

Improvisacions sobre l'obra de Johann Sebastian Bach

Preus: de 20 a 30 €

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Col·legi Oficial d'Òptics Optometristes de Catalunya – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Antiques Caixes Catalanes - BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Morera Casablanca S.L. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Marta Barnes – professor Rafael I. Barraquer Compte – Mariona Carulla Font – Lluís Carulla Font – Carlos Colomer Casellas – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarisas – María José Lavin Guitart – Anna Saura Miarnau – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – M^a. del Carmen Pous Guardia

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

